

KAMER VAN KOOPHANDEL
CENTRAAL GELDERLAND

Ondernemerschapsmonitor 2009 Stadsregio Arnhem Nijmegen

KAMER VAN KOOPHANDEL
CENTRAAL GELDERLAND

Colofon

Uitgever:

Kamer van Koophandel Centraal Gelderland

Kronenburgsingel 525

Postbus 9292

6800 KZ Arnhem

internet: www.kvk.nl

Auteur:

E.A.F. Hammink, beleidsmedewerker regiostimulering

T (026) 353 89 76

F (026) 353 89 53

Email: elmer.hamminck@kvk.nl

Voor vragen en/of opmerkingen kunt u contact opnemen met:

J.E. van der Beek, beleidsadviseur ruimtelijke ordening en economisch onderzoek

T (026) 353 87 80

F (026) 353 89 53

Email: jan.vander.beek@kvk.nl

Arnhem, februari 2010

© 2010 Kamer van Koophandel voor Centraal Gelderland

Het gebruik van cijfers en/of tekst als toelichting of ondersteuning in artikelen, scripties en boeken is toegestaan mits de bron duidelijk wordt vermeld. Vermenigvuldigen en/of openbaarmaking in welke vorm ook, is uitsluitend toegestaan na schriftelijke toestemming van de uitgever.

De Kamer van Koophandel Centraal Gelderland aanvaardt geen aansprakelijkheid voor drukfouten of andere onvolkomenheden in deze publicatie.

Samenvatting

Het algemene beeld van 2009 ten opzichte van 2008 is als volgt:

- Het aantal startende bedrijven bereikte in 2009 een recordhoogte van 4.404 bedrijven. Een stijging van 5,2% ten opzichte van 2008.
- Deze groei van het aantal startende bedrijven wordt veroorzaakt door het nieuwe Handelsregister. Met de invoering van het nieuwe Handelsregister op 1 juli 2008 is (en wordt) de populatie vergroot. Veel organisaties die voorheen niet verplicht waren om in te schrijven, moeten zich nu wel registreren. Er is derhalve sprake van een trendbreuk in de cijfers.
- De dienstverlenende sectoren (m.u.v. de financiële- en adviserende dienstverlening), en in het bijzonder de algemene dienstverlening droegen in de Stadsregio Arnhem Nijmegen bij aan de groei van het aantal startende ondernemingen. Verklaring hiervoor is met name de toename van het aantal ZZP'ers in de gezondheidszorg en – zoals boven aangegeven – de invoering van het nieuwe handelsregister.
- De toename van het aantal startende ondernemingen in de Stadsregio ligt boven de landelijk ontwikkeling.
- Landelijk daalt het aantal starters licht met 0,3%.
- Het aantal nieuwe nevenvestigingen en dochterondernemingen stijgt met 12,4%. Landelijk is sprake van een minimale stijging met 0,1%.
- Met name de dienstverlenende sectoren en de vervoerssector laten mooie cijfers aantekenen.
- Het aantal bedrijven dat de deuren definitief sloot, stijgt met 14,7%. Landelijk namen de opheffingen toe met 13,4%.
- In absolute zin is de stijging van de opheffingen het sterkst in de bouw.
- De aanwas (saldo van oprichtingen -/- opheffingen) in de Stadsregio Arnhem Nijmegen neemt licht toe met 0,6%.
- De Stadsregio doet het hiermee beter dan landelijk. In Nederland daalde de aanwas met 11,9%.
- Van alle gemeenten in de Stadsregio is de aanwas het sterkst in de gemeente Arnhem.
- Het migratiesaldo (inkomende-vertrekkende bedrijven) is het meest negatief voor de gemeente Arnhem. Echter de gevolgen van de migratiecijfers op de werkgelegenheid zijn juist het meest positief voor de gemeente Arnhem.

Inhoudsopgave

	Pagina	
1	Inleiding	5
2	Startende bedrijven	6
3	Nieuwe nevenvestigingen en dochterondernemingen	9
4	Opheffingen	12
5	Saldo oprichtingen -/- opheffingen (aanwas)	15
6	Immigratie en emigratie	18
7	Bijlagen	19

Ondernemerschapsmonitor Stadsregio Arnhem Nijmegen 2009

1 Inleiding

De Ondernemerschapsmonitor Stadsregio Arnhem Nijmegen brengt actuele ontwikkelingen in beeld die betrekking hebben op ondernemingen in de Stadsregio. Elk halfjaar, en aan het einde van elk kalenderjaar wordt het aantal starters, nieuwe dochterbedrijven/nevenvestiging, opheffingen en migraties onderzocht.

In deze jaarrapportage worden de gegevens steeds zowel per jaar als op langere termijn weergegeven. Ook wordt een verdeling naar bedrijfssectoren gemaakt. De cijfers worden als totaal voor de gehele regio en per gemeente weergegeven. Tevens wordt een vergelijking gemaakt met de landelijke cijfers.

Gebiedsindeling

De Stadsregio Arnhem – Nijmegen bestaat uit de volgende 20 gemeenten:

Arnhem, Beuningen, Doesburg, Duiven, Groesbeek, Heumen, Lingewaard, Millingen aan de Rijn, Montferland, Mook en Middelaar, Nijmegen, Overbetuwe, Renkum, Rheden, Rijnwaarden, Rozendaal, Ubbergen, Westervoort, Wijchen en Zevenaar.

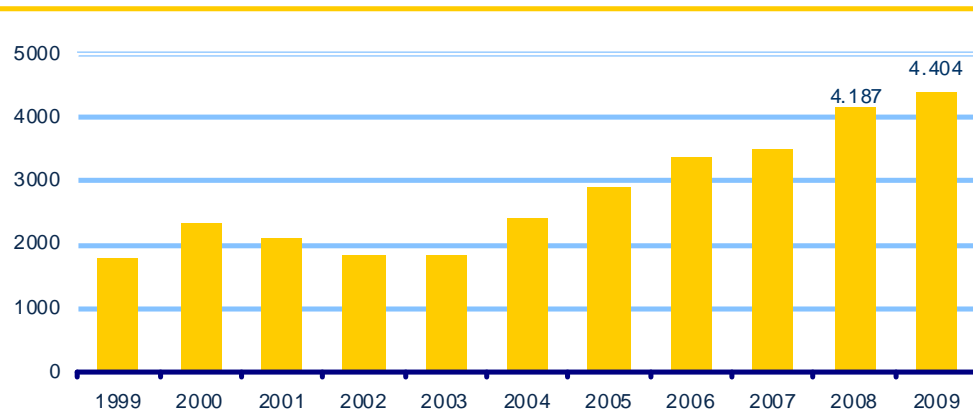
Leeswijzer

De ondernemerschapsmonitor is als volgt opgebouwd. In hoofdstuk 2 komt de ontwikkeling van het aantal startende bedrijven aan de orde. Vervolgens wordt in hoofdstuk 3 ingegaan op de ontwikkeling van het aantal nieuwe nevenvestigingen en dochterondernemingen. Hoofdstuk 4 behandelt de opheffingen, waarna in het vijfde hoofdstuk de aanwas (totaal aantal oprichtingen minus opheffingen) van de ondernemingen aan bod komt. Tenslotte wordt in hoofdstuk 6 ingegaan op de immigratie- en emigratiecijfers.

2 Starters

Ontwikkeling starters op de lange termijn

Starters Stadsregio 1999 - 2009

Zoals uit bovenstaande grafiek blijkt zit het aantal startende bedrijven de afgelopen jaren flink in de lift. Het aantal starters bereikte in 2009 een recordhoogte van 4.404 bedrijven. Dit betekent een groei van 5,2% ten opzichte van de 4.187 startende ondernemingen in 2008. Gelet op de economische malaise is deze stijging opvallend te noemen. Hierbij dient wel het volgende te worden aangetekend. De groei van het aantal startende bedrijven wordt veroorzaakt door het nieuwe Handelsregister. Met de invoering van het nieuwe Handelsregister op 1 juli 2008 is (en wordt) de populatie vergroot. Veel organisaties die voorheen niet verplicht waren om in te schrijven, moeten zich nu wel registreren. Het gaat hier bijvoorbeeld om de vrije beroepen (b.v. artsen en notarissen) en (semi)overheidsinstanties. De nieuwe groep inschrijvers – met name de zorg en cultuur - kent ook veel startende bedrijven wat dan ook de verklaring is voor stijging is van het aantal startende bedrijven. Er is derhalve sprake van een trendbreuk in de cijfers.

Startende bedrijven per bedrijfssector

In onderstaande tabel zijn de starters weergegeven naar bedrijfssector:

Starters per sector

	2008	2009	Verandering absoluut	Verandering in %	Verandering in % NL
Landbouw en visserij	57	46	-11	-19,3%	-13,0%
Industrie	119	105	-14	-11,8%	-12,1%
Bouwnijverheid	654	388	-266	-40,7%	-37,1%
Groothandel	201	190	-11	-5,5%	-2,0%
Detailhandel	414	512	98	23,7%	12,8%
Horeca	94	109	15	16,0%	18,9%
Vervoer	122	111	-11	-9,0%	-8,4%
Financiën	11	16	5	45,5%	-8,1%
Adviesdiensten	726	714	-12	-1,7%	-5,2%
Facilitaire diensten	664	641	-23	-3,5%	1,4%
Persoonlijke diensten	610	696	86	14,1%	11,3%
Algemene diensten	515	876	361	70,1%	38,2%
Totaal	4.187	4.404	217	5,2%	-0,3%

Kijkend naar de verschillende bedrijfssectoren dan is een grillig beeld waarneembaar. In de dienstverlenende sectoren (met uitzondering van de facilitaire- en financiële dienstverlening) en in de detailhandel, neemt het aantal startende bedrijven flink toe in 2009 ten opzichte van 2008. De algemene dienstverlening spant de kroon. Hier stijgt het aantal starters met ruim 70%. Er is een tendens waarneembaar dat er steeds meer mensen als Zelfstandige Zonder Personeel (ZZP) in de gezondheidszorg (b.v. thuiszorg, verpleegkundige, fysiotherapeut) aan de slag gaan. Bij de detailhandel gaat het voornamelijk om startende bedrijven die zich toeleggen op internetverkoop.

In een zevental sectoren is het aantal startende ondernemingen afgenomen. Meest in het oog springt daarbij de bouwsector waar 40% minder startende bedrijven zijn dan in 2008. In vergelijking met Nederland is er in de Stadsregio Arnhem Nijmegen sprake van een stijging van het aantal startende ondernemingen. Dit in tegenstelling tot Nederland, waar er sprake is van een lichte daling. In een tweetal sectoren is er sprake van een tegengestelde groeirichting, namelijk in de financiële sector en in de facilitaire dienstverlening.

Startende bedrijven per sector naar gemeente

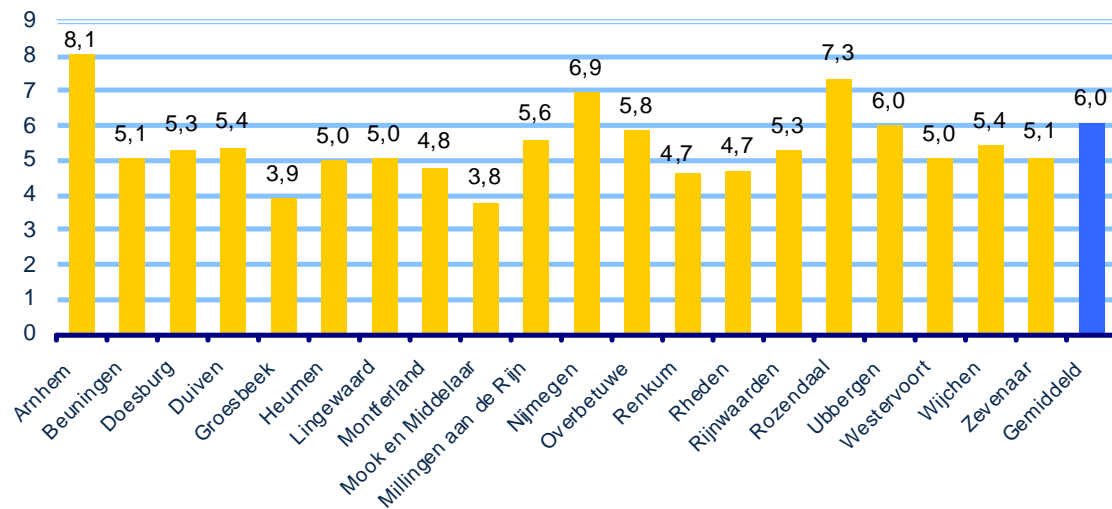
Startende ondernemingen per sector

	Landbouw	Industrie	Bouw	Groothandel	Detailhandel	Horeca	Vervoer	Financien	Adviesdiensten	Facilitaire diensten	Persoonlijke diensten	Algemene diensten	TOTAAL
Arnhem	7	22	90	49	118	29	36	2	197	205	214	205	1.174
Beuningen	2	1	12	13	17	2	2	2	17	22	13	25	128
Doesburg	1	1	10	0	12	2	4	0	10	5	5	11	61
Duiven	2	4	7	6	19	3	5	1	25	18	19	28	137
Groesbeek	0	3	11	3	8	5	1	0	6	9	8	20	74
Heumen	1	3	7	5	8	0	1	0	13	13	10	22	83
Lingewaard	7	3	21	6	41	4	4	1	35	18	45	42	227
Montferland	0	6	23	8	16	5	4	0	21	17	17	15	132
Mook en Middelaar	0	1	2	3	3	0	1	0	7	7	8	13	45
Millingen aan de Rijn	0	1	5	0	5	1	1	0	2	4	4	5	28
Nijmegen	3	23	82	38	113	31	20	5	181	172	177	275	1.120
Overbetuwe	9	6	19	12	43	5	4	3	44	34	44	40	263
Renkum	1	4	6	8	14	0	4	0	37	17	17	40	148
Rheden	2	5	18	9	28	8	4	2	26	26	28	48	204
Rijnwaarden	4	4	12	2	10	0	3	0	5	6	7	5	58
Rozendaal	0	0	1	0	1	0	1	0	4		1	3	11
Ubbergen	0	3	4	4	4	2	0	0	11	10	8	10	56
Westervoort	1	1	8	4	8	1	2	0	8	10	13	21	77
Wijchen	2	9	32	8	23	7	6	0	39	26	38	26	216
Zevenaar	4	5	18	12	21	4	8	0	26	22	20	22	162
Totaal Stadsregio	46	105	388	190	512	109	111	16	714	641	696	876	4.404

De meeste startende bedrijven in de Stadsregio Arnhem Nijmegen zijn (vanzelfsprekend) te vinden in de twee grootste gemeenten: Arnhem en Nijmegen. Het aantal starters in de gemeente Arnhem in 2009 komt uit op 1.174. In Nijmegen zijn dat er 1.120. Het leeuwendeel van de startende bedrijven komt voor rekening van de dienstverlening en de detailhandel. Na de gemeenten Arnhem en Nijmegen zijn de meeste starters in de Stadsregio afkomstig uit de gemeenten Overbetuwe, Lingewaard. Het aantal startende bedrijven bedraagt hier ruim 225. De minste startende bedrijven zijn te vinden in de gemeente Rozendaal, namelijk 11. Vorig jaar waren dit er 7.

Startende bedrijven per 1000 inwoners

Startende ondernemingen per 1000 inwoners 2009

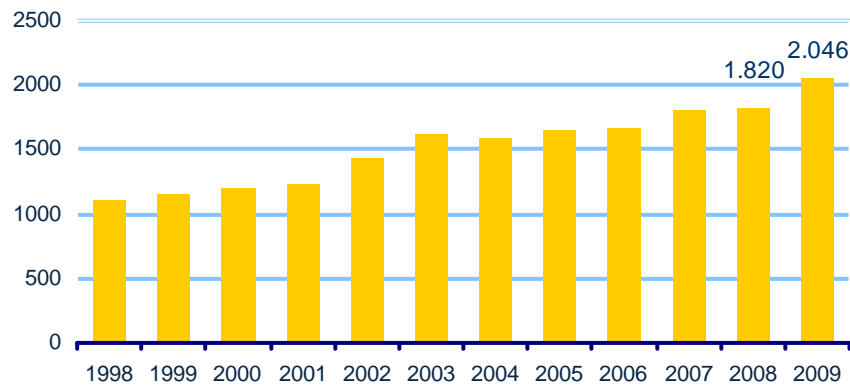

Het gemiddelde aantal startende bedrijven in de Stadsregio Arnhem Nijmegen per 1000 inwoners komt uit op 6,0. Inzoomend op de verschillende gemeenten, dan scoort de gemeente Arnhem het hoogst met 8,1 (vorig jaar was dit 7,1). In de gemeente Mook en Middelaar is het aantal starters per 1000 inwoners het laagst, namelijk 3,8.

3 Nieuwe nevenvestigingen en dochterondernemingen

Ontwikkeling nieuwe nevenvestigingen en dochterondernemingen

Oprichtingen 1998 - 2009

Zoals bovenstaande grafiek laat zien is het totaal aantal nieuwe nevenvestigingen en dochterondernemingen in 2009 gestegen. In 2008 werden 1.820 nieuwe nevenvestigingen/dochterondernemingen in het handelsregister ingeschreven. In 2009 is dit aantal gestegen naar 2.046. Dit komt neer op een toename van 12,4%.

Ontwikkeling nieuwe nevenvestigingen en dochterondernemingen per bedrijfssector

Oprichtingen per sector

	2008	2009	Verandering absoluut	Verandering in %	Verandering in % NL
Landbouw en visserij	26	27	1	3,8%	4,0%
Industrie	78	81	3	3,8%	5,0%
Bouwnijverheid	149	152	3	2,0%	-13,3%
Groothandel	165	173	8	4,8%	2,6%
Detailhandel	281	263	-18	-6,4%	1,0%
Horeca	89	101	12	13,5%	5,9%
Vervoer	45	72	27	60,0%	-2,1%
Financiën	24	36	12	50,0%	-22,6%
Adviesdiensten	363	374	11	3,0%	-7,7%
Facilitaire diensten	275	313	38	13,8%	-4,6%
Persoonlijke diensten	172	241	69	40,1%	14,1%
Algemene diensten	153	213	60	39,2%	32,0%
Totaal	1.820	2046	226	12,4%	0,1%

In totaal is het aantal nieuwe dochterondernemingen/nevenvestigingen in 2008 met 12,4% toegenomen ten opzichte van 2007. Tussen de sectoren zijn duidelijke verschillen waarneembaar. In één sector is het aantal nieuwe

dochterondernemingen/nevenvestigingen afgenomen: in de detailhandel. In de overige sectoren is sprake van een toename. Koplopers zijn de dienstverlenende sectoren en de vervoerssector. Landelijk is het aantal nieuwe dochterondernemingen/nevenvestigingen licht gestegen met 0,1%.

Oprichtingen per sector naar gemeente

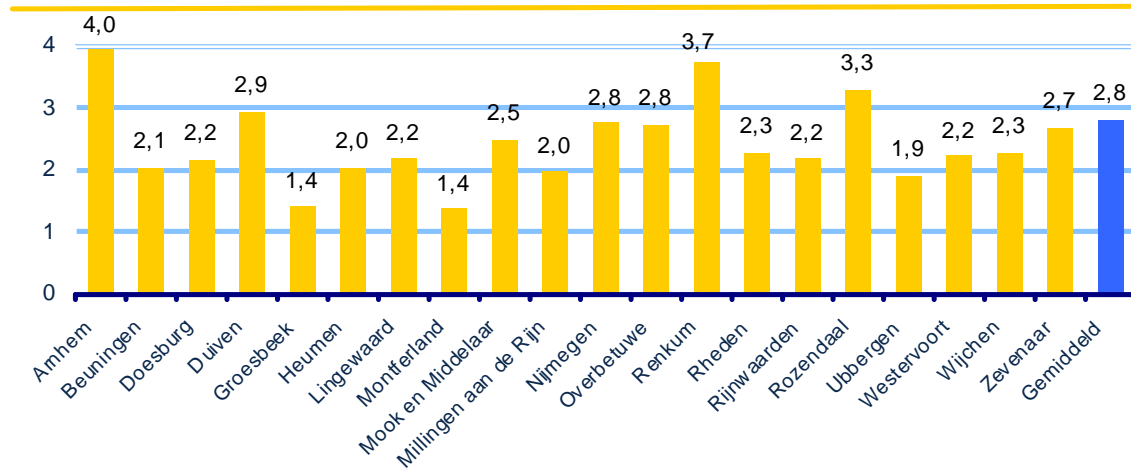
Oprichtingen per sector

	Landbouw	Industrie	Bouw	Groothandel	Detailhandel	Horeca	Vervoer	Financien	Adviesdiensten	Facilitaire diensten	Persoonlijke diensten	Algemene diensten	TOTAAL
Arnhem	5	16	40	41	73	29	33	7	101	99	71	60	575
Beuningen	1	3	4	5	9	0	1	0	10	11	4	4	52
Doesburg	0	1	3	2	4	2	0	0	4	6	0	3	25
Duiven	2	5	4	12	8	1	2	3	9	17	9	3	75
Groesbeek	2	0	5	1	1	5	0	1	5	1	2	4	27
Heumen	0	0	4	4	3	0	1	3	6	8	3	2	34
Lingewaard	4	6	9	5	10	4	2	3	17	8	23	8	99
Montferland	1	9	18	8	14	2	0	1	8	13	10	4	88
Mook en Middelaar	1	0	2	1	1	0	1	1	3	3	2	1	16
Millingen aan de Rijn	0	0	1	2	0	2	2	0	0	0	1	0	8
Nijmegen	4	11	26	37	56	31	18	11	76	78	43	56	447
Overbetuwe	2	3	10	12	16	8	3	2	31	12	6	19	124
Renkum	3	4	3	11	16	4	1	0	39	7	16	15	119
Rheden	1	6	3	4	17	6	1	3	20	11	16	10	98
Rijnwaarden	0	3	1	5	3	2	0	0	2	4	3	1	24
Rozendaal	0	0	0	1	0	0	0	0	2	0	0	2	5
Ubbergen	0	0	1	1	3	0	0	0	6	3	3	1	18
Westervoort	0	3	2	2	5	1	0	0	6	7	4	4	34
Wijchen	1	2	8	7	8	1	4	1	20	16	15	9	92
Zevenaar	0	9	8	12	16	3	3	0	9	9	10	7	86
Totaal Stadsregio	27	81	152	173	263	101	72	36	374	313	241	213	2.046

De meeste (575) nieuwe dochterondernemingen/nevenvestigingen zijn opgericht in de gemeente Arnhem. Op de tweede plaats staat de gemeente Nijmegen, met 447 nieuwe dochterondernemingen/nevenvestigingen. Op plaats drie staat de gemeente Overbetuwe op de voet gevolgd door de gemeente Renkum.

Overige oprichtingen per 1000 inwoners

Oprichtingen per 1000 inwoners 2009

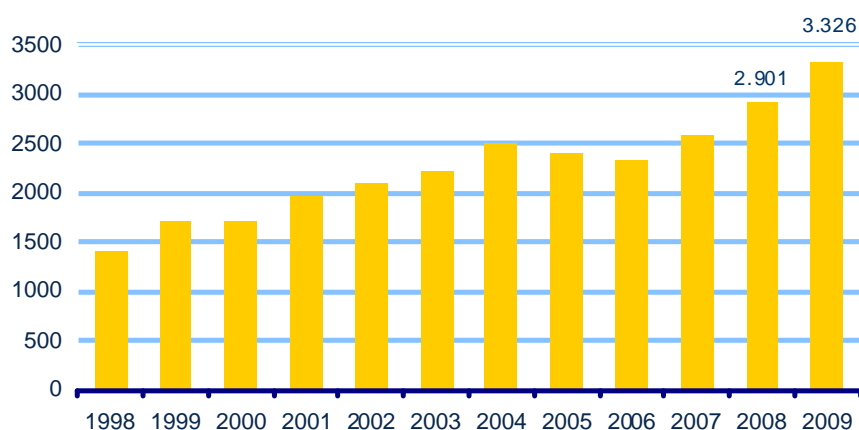

Zoals uit de bovenstaande grafiek blijkt, ligt het gemiddelde aantal nieuwe nevenvestigingen/dochterondernemingen per 1000 inwoners in de Stadsregio Arnhem Nijmegen op 2,8. Vorig jaar was dit 2,5. Van de 20 gemeenten in de Stadsregio zitten er 14 gemeenten onder dit gemiddelde, 6 gemeenten zitten op of boven dit gemiddelde. Het best scoren de gemeenten Renkum en Arnhem. Daarna volgt de gemeente Rozendaal. Het laagst scoren de gemeente Groesbeek en Montferland.

4 Opheffingen

Ontwikkeling opheffingen

Opheffingen 1999 - 2009

In de periode 1998 tot en met 2004 namen de opheffingen jaarlijks toe. In de jaren 2005 en 2006 nam het aantal bedrijven dat haar activiteiten beëindigde af. Vanaf 2006 nemen de opheffingen weer toe. In het afgelopen jaar sloten 3.326 bedrijven definitief de deuren. Dit betekent een stijging van 14,7% ten opzichte van 2008. Zoals uit bovenstaande grafiek blijkt, is het aantal opheffingen historisch gezien hoog. Dit komt o.a. doordat het aantal startende bedrijven in de afgelopen jaren sterk is toegenomen. Er heeft derhalve een absolute stijging van het aantal opheffingen plaatsgevonden maar in relatieve zin is deze stijging minder extreem.

Ontwikkeling opheffingen per bedrijfssector

Opheffingen per sector

	2008	2009	Verandering absoluut	Verandering in %	Verandering in % NL
Landbouw en visserij	37	37	0	0,0%	22,7%
Industrie	116	146	30	25,9%	18,5%
Bouwnijverheid	318	417	99	31,1%	28,4%
Groothandel	272	296	24	8,8%	2,3%
Detailhandel	543	581	38	7,0%	1,9%
Horeca	135	163	28	20,7%	3,1%
Vervoer	117	142	25	21,4%	13,2%
Financiën	57	62	5	8,8%	-0,2%
Adviesdiensten	377	426	49	13,0%	19,8%
Facilitaire diensten	410	467	57	13,9%	17,7%
Persoonlijke diensten	357	372	15	4,2%	14,0%
Algemene diensten	162	217	55	34,0%	30,0%
Totaal	2.901	3.326	425	14,7%	13,4%

In 2009 is het aantal opheffingen in de Stadsregio Arnhem Nijmegen met 14,7% gestegen in vergelijking met 2008. Alles sectoren dragen bij aan deze toename. Absoluut gezien is de stijging van het aantal opheffingen het grootst in de bouwsector. Relatief is de stijging van de opheffingen het sterkst in de algemene dienstverlening. In vergelijking met Nederland is het aantal opheffingen in de Stadsregio Arnhem Nijmegen iets hoger. In Nederland nemen de opheffingen toe met 13,4%. Landelijk is er een enkele sector waar het aantal opheffingen is gedaald, namelijk in de financiële sector.

Opheffingen per sector naar gemeente

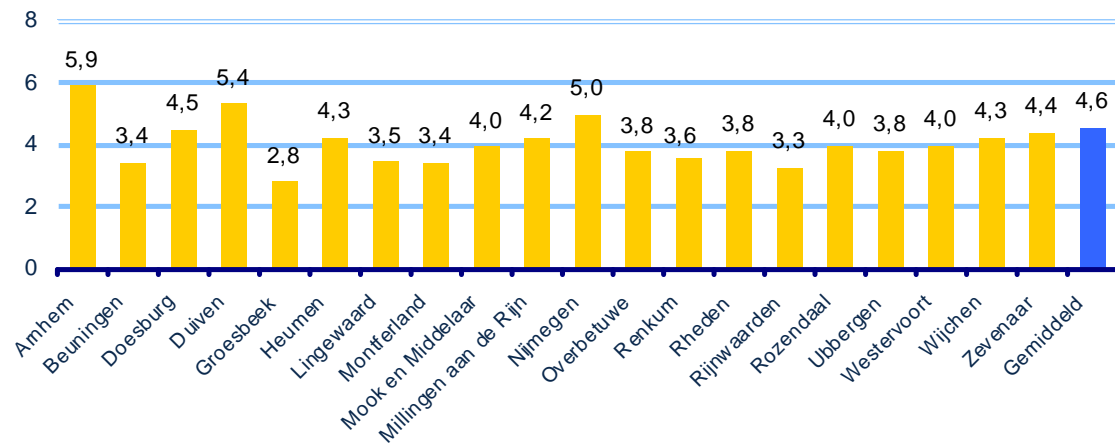
Opheffingen per sector naar gemeente

	Landbouw	Industrie	Bouw	Groothandel	Detailhandel	Horeca	Vervoer	Financiën	Adviesdiensten	Facilitaire diensten	Persoonlijke diensten	Algemene diensten	TOTAAL
Arnhem	8	35	108	64	135	49	34	16	112	146	105	52	864
Beuningen	2	3	8	4	19	3	9	0	6	20	10	3	87
Doesburg	0	5	5	5	12	3	1	0	4	5	9	3	52
Duiven	0	9	13	16	13	3	10	3	22	24	10	14	137
Groesbeek	1	2	6	4	8	5	2	0	7	4	10	5	54
Heumen	2	3	8	9	15	3	0	2	10	8	2	9	71
Lingewaard	8	7	20	13	43	2	8	3	21	11	19	2	157
Montferland	1	9	37	11	25	4	8	1	15	14	10	4	139
Mook en Middelaar	1	5	3	3	6	0	1	1	3	3	7	1	34
Millingen aan de Rijn	0	1	4	4	3	1	2	0	0	4	1	0	20
Nijmegen	0	34	113	78	143	49	26	11	89	126	79	62	810
Overbetuwe	5	12	12	21	39	7	8	10	17	14	14	12	171
Renkum	1	3	13	14	14	3	2	6	20	16	11	11	114
Rheden	2	11	12	13	27	9	4	3	32	17	27	10	167
Rijnwaarden	0	1	4	2	10	2	7	0	1	3	6	0	36
Rozendaal	0	0	0	0	1	0	0	0	1	2	1	1	6
Ubbergen	1	0	5	1	5	3	0	0	9	6	3	3	36
Westervoort	0	1	11	4	10	1	4	1	11	9	6	3	61
Wijchen	1	2	22	20	29	5	7	4	27	23	17	13	170
Zevenaar	4	3	13	10	24	11	9	1	19	12	25	9	140
Totaal Stadsregio	37	146	417	296	581	163	142	62	426	467	372	217	3.326

Van alle opgeheven bedrijven in de Stadsregio Arnhem Nijmegen komt circa een kwart voor rekening van de gemeente Arnhem, op de voet gevolgd door de gemeente Nijmegen. In de gemeente Rozendaal waren er slechts 6 bedrijven die definitief de deuren sloten.

Opheffingen per 1000 inwoners

Opheffingen per 1000 inwoners 2009

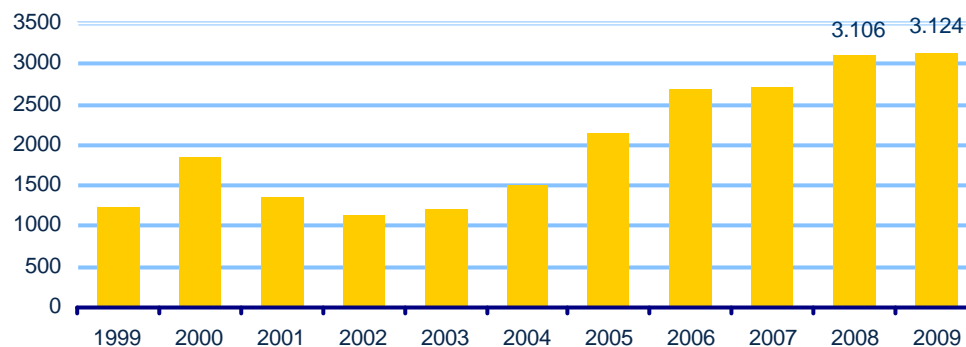

Het gemiddeld aantal opheffingen per 1000 inwoners komt in de Stadsregio Arnhem Nijmegen uit op 4,6. Vorig jaar was dit cijfer 3,6. Deze indicator komt het hoogst uit in de gemeente Arnhem en het laagst in de gemeente Groesbeek.

5 Saldo starters+oprichtingen – opheffingen (aanwas)

Ontwikkeling aanwas

Aanwas 1999 - 2009

In 2000 bedroeg de aanwas – saldo van oprichtingen en opheffingen - 1.849 bedrijven. Daarna volgde een aantal magere jaren waarin de aanwas jaarlijks afnam. Vanaf het jaar 2004 zit de aanwas weer in de lift. In 2009 is het saldo van oprichtingen minus opheffingen licht gestegen ten opzicht van 2008. De aanwas in het afgelopen jaar bedroeg 3.124. In 2008 bleef de teller steken op 3.106. Dit is een lichte stijging van 0,6%.

Ontwikkeling aanwas per bedrijfssector

Aanwas per sector

	2008	2009	Verandering absoluut	Verandering in %	Verandering in % NL
Landbouw en visserij	46	36	-10	-21,7%	-28,6%
Industrie	81	40	-41	-50,6%	-39,9%
Bouwnijverheid	485	123	-362	-74,6%	-69,7%
Groothandel	94	67	-27	-28,7%	-6,2%
Detailhandel	152	194	42	27,6%	30,2%
Horeca	48	47	-1	-2,1%	44,7%
Vervoer	50	41	-9	-18,0%	-41,7%
Financiën	-22	-10	12	-54,5%	-54,9%
Adviesdiensten	712	662	-50	-7,0%	-18,7%
Facilitaire diensten	529	487	-42	-7,9%	-12,7%
Persoonlijke diensten	425	565	140	32,9%	10,4%
Algemene diensten	506	872	366	72,3%	38,8%
Totaal	3.106	3124	18	0,6%	-11,9%

De aanwas is in 2009 in vergelijking met jaar daarvoor met 0,6% gestegen. Wanneer gekeken wordt naar de diverse sectoren dan zijn duidelijke verschillen waarneembaar. In een negental sectoren is de aanwas gedaald. De daling is het sterkst in de bouw, de financiële sector en de industrie. In slechts drie sectoren is de aanwas gestegen. Dit zijn de persoonlijke- en algemene dienstverlening en de detailhandel. In vergelijking met Nederland doet de Stadsregio Arnhem Nijmegen het goed. Landelijk bedraagt de daling van de aanwas 11,9%

Aanwas per sector naar gemeente

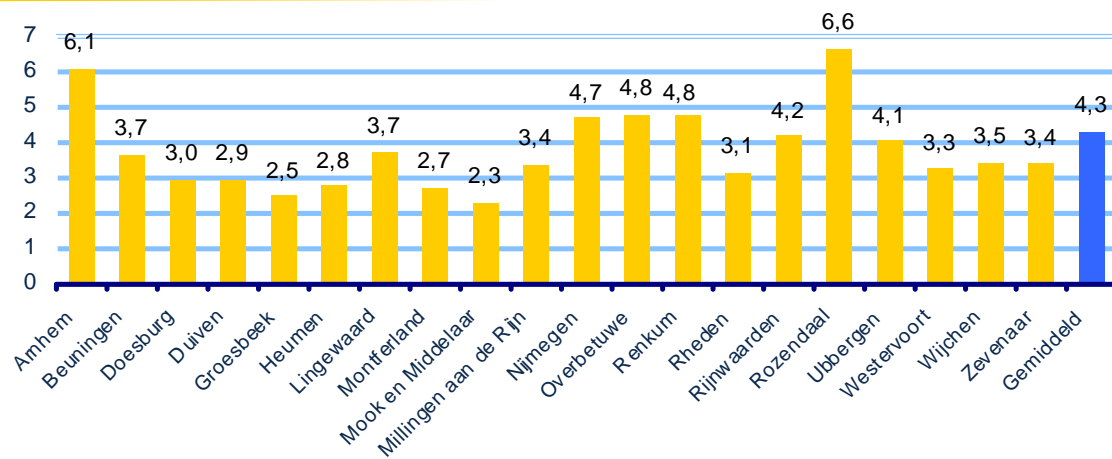
Aanwas per sector naar gemeente

	Landbouw	Industrie	Bouw	Groothandel	Detailhandel	Horeca	Vervoer	Financiën	Adviesdiensten	Facilitaire diensten	Persoonlijke diensten	Algemene diensten	TOTAAL
Arnhem	4	3	22	26	56	9	35	-7	186	158	180	213	885
Beuningen	1	1	8	14	7	-1	-6	2	21	13	7	26	93
Doesburg	1	-3	8	-3	4	1	3	0	10	6	-4	11	34
Duiven	4	0	-2	2	14	1	-3	1	12	11	18	17	75
Groesbeek	1	1	10	0	1	5	-1	1	4	6	0	19	47
Heumen	-1	0	3	0	-4	-3	2	1	9	13	11	15	46
Lingewaard	3	2	10	-2	8	6	-2	1	31	15	49	48	169
Montferland	0	6	4	5	5	3	-4	0	14	16	17	15	81
Mook en Middelaar	0	-4	1	1	-2	0	1	0	7	7	3	13	27
Millingen aan de Rijn	0	0	2	-2	2	2	1	0	2	0	4	5	16
Nijmegen	7	0	-5	-3	26	13	12	5	168	124	141	269	757
Overbetuwe	6	-3	17	3	20	6	-1	-5	58	32	36	47	216
Renkum	3	5	-4	5	16	1	3	-6	56	8	22	44	153
Rheden	1	0	9	0	18	5	1	2	14	20	17	48	135
Rijnwaarden	4	6	9	5	3	0	-4	0	6	7	4	6	46
Rozendaal	0	0	1	1	0	0	1	0	5	-2	0	4	10
Ubbergen	-1	3	0	4	2	-1	0	0	8	7	8	8	38
Westervoort	1	3	-1	2	3	1	-2	-1	3	8	11	22	50
Wijchen	2	9	18	-5	2	3	3	-3	32	19	36	22	138
Zevenaar	0	11	13	14	13	-4	2	-1	16	19	5	20	108
Totaal Stadsregio	36	40	123	67	194	47	41	-10	662	487	565	872	3.124

In de Stadsregio Arnhem Nijmegen is de aanwas het meest positief in de gemeenten Arnhem en Nijmegen. Met name de dienstverlenende sectoren en de detailhandel scoren erg goed. In de gemeente met de minste inwoners – Rozendaal - bedraagt de aanwas 10 ondernemingen, waar dit er vorig jaar 5 waren.

Aanwas per 1000 inwoners

Aanwas per 1000 inwoners 2009

Kijkend naar de aanwas per 1000 inwoners dan blijkt het gemiddelde in de Stadsregio Arnhem Nijmegen uit te komen op 4,3. Het saldo van oprichtingen en opheffingen per 1000 inwoners loopt in de Stadsregio uiteen van 6,6 (gemeente Rozendaal) en 2,3 (gemeente Mook en Middelaar).

6 Immigratie en emigratie

Immigratie en emigratie: gemeenten Stadsregio Arnhem - Nijmegen, 2009

	Immigratie	Emigratie	Saldo	Werkgelegenheid
Arnhem	380	454	-74	1.685
Beuningen	68	51	17	-146
Doesburg	26	27	-1	-4
Duiven	75	80	-5	-53
Groesbeek	34	36	-2	-38
Heumen	52	50	2	-50
Lingewaard	109	83	26	-66
Millingen aan de Rijn	8	5	3	-2
Montferland	67	63	4	-18
Mook en Middelaar	25	18	7	-9
Nijmegen	330	382	-52	-857
Overbetuwe	140	97	43	138
Renkum	82	95	-13	-100
Rheden	102	102	0	-279
Rijnwaarden	22	17	5	33
Rozendaal	8	8	0	6
Ubbergen	31	20	11	-12
Westervoort	38	40	-2	62
Wijchen	92	69	23	158
Zevenaar	85	58	27	23
Totaal	1.774	1.755	19	471

In bovenstaand overzicht staat het aantal (bestaande) bedrijven dat vertrokken is (emigratie) uit of zich hebben gevestigd (immigratie) in een bepaalde gemeente. Van de 20 gemeenten in de Stadsregio Arnhem Nijmegen zijn er 7 met een negatief migratiesaldo. Koploper is de gemeente Arnhem. In deze gemeente hebben zich 380 bedrijven gevestigd en zijn 454 bedrijven vertrokken. Dit resulteert in een migratiesaldo van -74. Andere gemeenten met een negatief migratiesaldo zijn: Doesburg, Duiven, Groesbeek, Nijmegen, Renkum en Westervoort. De gemeenten Overbetuwe en Zevenaar hebben het meest positieve migratiesaldo (43 en 27).

Wat voor een gevolgen deze migratiestromen hebben op de werkgelegenheid staat ook in deze tabel weergegeven. De gemeente Nijmegen heeft een verlies van -857 werkzame personen gevolgd door Rheden (-279). De gemeente Arnhem profiteert opvallenderwijs het meest. De toename van het aantal werkzame personen bedraagt hier 1.685. Het gaat hier veelal om bedrijven die nu de hoofdvestiging in Arnhem hebben. De totale werkgelegenheid is opgenomen bij deze hoofdvestiging. Dit betekent echter niet dat deze werkgelegenheid volledig in Arnhem aanwezig is maar dat deze vanuit Arnhem worden gestuurd.

7 Bijlagen

7.1 Verantwoording

Voor een goede interpretatie van de cijfers in deze rapportage is het van belang kennis te nemen van onderstaande opmerkingen.

- De gegevens over starters, nieuwe dochterondernemingen/ nevenvestigingen, opheffingen, faillissementen en schuldsaneringen/surseances van betalingen zijn gebaseerd op mutaties in het Handelsregister.
- Omdat alle kamers van koophandel de mutaties registreren zijn ook landelijke cijfers beschikbaar. Dit maakt het mogelijk een zuivere vergelijking te maken tussen cijfers van Centraal Gelderland en het Nederlandse gemiddelde.
- Achterliggende motieven bij oprichting en opheffing worden niet geïnterpreteerd.
- Wanneer we spreken over ondernemingen of bedrijven worden *vestigingen* bedoeld, dat wil zeggen alle ruimtelijk onderscheiden eenheden van ondernemingen. De groep zakelijk beheer (holdings, financieel beheer e.d.) is buiten beschouwing gelaten. Dit zijn voor het merendeel 'papieren' vestigingen, waar geen concrete bedrijfsactiviteiten plaatsvinden.
- Niet alle ondernemingen waren inschrijfplichtig voor de Handelsregisterwet. Niet inschrijfplichtig waren: (semi)overheid, ondernemingen in de landbouw en visserij met als rechtsvorm de eenmanszaak en de vrije beroepen. **Vanaf 1 juli 2008 is het Nieuwe Handelsregister (NHR) van kracht geworden en geldt wel een inschrijfplicht voor bovengenoemde sectoren.**
- Er is geen ondergrens gesteld aan het aantal personen werkzaam binnen de onderneming. Dus ondernemingen waar één parttimer actief is (directeur/ eigenaar meegerekend), zijn ook in de cijfers opgenomen.

7.2 Verklaring van begrippen

Starter	Een nieuwe onderneming gevestigd door een ondernemer die nog geen onderneming drijft.
Opheffing	Het staken van de activiteiten door een onderneming.
Nevenvestiging	Een ondernemingsonderdeel (niet de hoofdvestiging), dat geheel of ten dele is ondergebracht in een gebouw waar duurzaam bedrijfsuitoefening van de onderneming plaatsvindt.
Dochteronderneming	Een dochteronderneming is een onderneming waarin een andere onderneming (de moederonderneming of moedermaatschappij) een controlerend belang heeft.
Faillissement	De toestand waarin een schuldenaar opgehouden is te betalen en op verzoek van zichzelf of van schuldeisers bij rechterlijk vonnis failliet is verklaard.

7.3 Sectorindeling

Sectorindeling

Sector	Branches
Landbouw en visserij	Landbouw en bosbouw
	Visserij
Industrie	Delfstoffenwinning
	Voedingsmiddelen
	Textiel, lederwaren
	Houtindustrie
	Bouwmat. en glas
	Papierindustrie
	Uitgeverij, drukkerij
	Chemie en kunststof
	Basismetaal
	Metaalproducten
	Machines
	Electr.- en opt-app.
	Transportmiddelen
Bouw	Overige industrie
	Burg./utiliteitsbouw
	Infrastructuur
	Bouwinstallatie
Groothandel	Bouwspecialismen
	Groothandel
Detailhandel	Detailhandel food
	Detailhandel non-food
	Reparatie, postorders
	Detailhandel auto
	Markt- en straathandel
Horeca	Hotels, pensions
	Kampeervak. verblijven
	Restaurants, cafetaria
	Cafés
Vervoer	Wegtransport
	Overig vervoer
	Post en communicatie
	Diensten t.b.v. vervoer
Financiën	Banken, verzekeringen

Adviesdiensten¹	Rechtsk./-adm. Diensten
	Economische diensten
	Ingenieursbureaus
	Reclamebureaus
Facilitaire diensten	Automatiseringsdiensten
	Onderzoek/ontwikkeling
	Verhuurbedrijven
	Milieubedrijven
	Schoonmaakbedrijven
	Uitzendb./beveiliging
	Fotografie, beurzen, ov.
Persoonlijke diensten	Onroerend goed
	Cultuur, recreatie
	Wasserij, stomerij
	Kappers, schoonh.v., ov
Algemene diensten	Nutsbedrijven
	Overheid en onderwijs
	Gezondheid en welzijn
	Maatschappelijk org.

¹ exclusief zakelijk beheer/holdings (7415)